

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTKIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predel 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značajo vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščenjem. vsaka beseda Din 0.50.

Štev. 30 • Maribor, sobota, dne 11. marca 1939 • Leto XIV

Politika idealov in prakse

Socializem zahteva idejno in realno politiko.

V »Dépêche de Toulouse« je objavil italijanski politik begunc grof Sforza nekaj spominov na pokojnega s. Emila Vanderveldeja. V tem spisu omenja tudi, kaj je sodil Vandervelde o nemški socialni demokraciji, ki ni bila pripravljena na revolucijo, ki jo je izvedel nacizem.

Sforza pravi v svojem članku, da je ob neki priliki opozoril prijatelja Vanderveldeja na besede Italijana Mazzinija, ki jih je izrekel 1860, češ, da teorije Karla Marxa že same zase skrivajo nevarnost, da slabe moralno silo delavskega razreda, »ker se umira za ideale, ne pa za mezde.« Govorila sta o nemški republike in Vandervelde mu je odgovoril na to pripombo: »Način, kakor je nemška republika umrla, je bilo najbolj bolče razočaranje v mojem življenju.«

Nemški socialistični voditelj Bebel, Vollmar in drugi so bili odkritosrčni in pošteni značaji. Ob začetku vojne je bila nemška socialno - demokratična stranka ogromen upravni stroj. Niso se pa dovolj brigali zlasti po vojni za demokracijo; kapitulirali so celo pred junkerji, če so jim ti zagrozili in pouzdariali »nacionalne interese«. Ti »interesi« so se bolj in bolj uveljavljali in prišlo je manjševanje zaradi politike strahu in bojanja pred zamero, ki bi ga bila lahko prečila odgovorna in konstruktivno praktična politika stranke.

Popustljivost napram agresivnosti reakcije in premajhen interes in vpoštovanje potreb in volje naroda so bili vzroki, da je podleglo gibanje pod vplivom »nacionalnih interesov«.

Vandervelde je na ta nedostatek večkrat opozarjal svoje nemške sodelavce, dasi javno ni svaril stranke pred napakami.

Ta nauk je važen za vsa socialistična gibanja. Ne samo krvavi boji za ideale, ampak tudi boji za mezde, to je, za praktične uspehe v družabnem življenju so potrební. Ideal je ideal in je potreben. Ideal je smernica, dobre socialne razmere pa cilj. Zaradi tega se mora delavsko gibanje tudi v praktičnem življenju vedno in povsod uveljavljati, da se vkoreni v realnem življenju in šele potem zanesljivo in brez motenj uspeva.

Narod se more razvijati samo v svobodi!

Dobro je povedal.

V proračunski debati v skupščini je govoril tudi poslanec Davidovičevega krila demokratske stranke Žugić, ki je med drugim dejal:

Narod se more razvijati samo v svobodi, kar je to pravilno pojmoval pokojni kralj Peter I. O manifestacijskem potovanju dr. Stojadinovića po Črni gori pred volitvami (o čemer je pod velikimi naslovi in poln navdušenja poročal tudi »Slovenec«) je izjavil Žugić, da je stalo Črnogorje — 700 mesecev zapora. Radi nepristojnega ponašanja proti diktatorju je bilo namreč 700 črnogorskih kmetov obsojenih vsak na en mesec zapora.

Glede sporazuma je dejal Žugić, da je prvi predpogoji sporazuma ta, da narod čuti, da se vrača svoboda.

Na Žugića je pa hud »Slovenec«, ker je v polemiki s kaplani-poslanci o kulturni izjavil: »Vaša kultura (v Sloveniji) je večja od naše, če jo merimo po številu cerkva, ki jih imate pri vas.«

Tihotapeč z valutami so zajeli v Beogradu. Baje so nameravali pretihotapiti za 40 milijonov deviz, ki so jih pokupili. N...»

Svoboda nad vse!

Roosevelt ob priliki proslave 150 letnice obstoja ameriškega parlamenta

Dne 4. marca se je vršila slavnostna seja ameriškega parlamenta, ki se je ustal prvič pred 150 leti.

Roosevelt je imel nagovor, v katerem je ponovno povdaril svojo privrženost ideji demokracije in svobode ter pozval ameriško ljudstvo, da naj ne vzpodbuja diktatorskih držav s pasivnim zadržanjem ali molkom.

Ameriška ustava, je reklo Roosevelt, je bila rojena pred 150 leti. Opira pa se ta ustava na angleško ustavo, ki je bila uveljavljena sto let poprej, ko so Angleži obračunali s kraljem, ki si je drznil omejiti ljudske svoboščine.

Pod pojmom demokracije razumemo svobodne volitve za može in žene. Nikjer ne postoji demokracija, ki bi se opirala na direktno akcijo mas, povsod se izvaja

demokracija po izvoljenih zastopnikih ljudstva.

Povdarjam, volitve morajo biti svobodne, je reklo Roosevelt. Sistem demokracije počiva na dveh važnih točkah: 1. Volilci morajo v gotovem razdobju voliti nov kongres in novega predsednika republike; 2. njihova volitev mora biti svobodna. To je v glavnem ono kar imenujemo demokratično vladavino, z razliko od drugih sistemov vladanja, ki dasi se nam zde novi, niso novi, ampak stari in pomenijo povratek v sistem avtokracije (samodržstva), proti kateremu je pred stoletji bil postavljen princip demokratičnega zastopstva.

Naj nihče ne pričakuje, da so Zedinjene države in ostale demokracije na koncu svojih sil in da bodo mirno gledale,

kako se vračajo oblike vladavin, ki so v teku dveh tisočletij pokazale svoj tiranski značaj, kakor tudi svojo nestalnost. Ameriške svoboščine, ki jih vsebuje »Bill of Rights«, so v formalnem nasprotju z gotovimi praktičnimi pojavi, ki so dediščina barbarskih časov.

Tudi svoboda vere, ta osnovna pravica človeštva, je bila uveljavljena z vzpostavljivijo parlamentarne vladavine. Tam kjer je uničena demokracija, je tudi omejena pravica slehernega, da bi smel moliti k svojemu bogu, kakor želi. Toda naš boj ne gre samo za svobodo vere. Mi verujemo tudi v druge svoboščine, ki jih vsebuje naša ustava in ki so združene s pravico svobodne volitve potom svobodnih mož in svobodnih žena. V tem vidimo demokracijo, ki je v naši ustavi zasidrana.

Zunanja politika Jugoslavije

z vsemi prijatelji.

Zunanji minister Cincar-Marković je imel v parlamentu govor o zunanji politiki naše države ob priliki debate o proračunu.

Naglasil je željo vlade in vsega naroda, da se ohrani mir.

Trdil je, da je monakovski sporazum doprinesel k odstranitvi vzrokov za spopade na naših mejah in v sosedstvini.

Z vsemi državami smo v dobrih odnosih. Gradimo pa svojo politiko na Balkansko zvezo, pri čemer je važen tuji pakt večnega miru z Bolgarijo.

S Francijo in Anglijo nas vežejo prijateljski odnose, kakor tudi z Nemčijo in Italijo.

Na tej poti bo država vztrajala.

V debati so govorili tudi poslanci združene opozicije, dr. Tupanjanin, ki je opisal prilike v ministrstvu za zunanje zadeve, dokler je bil tam gospodar dr. Stojadinović.

Tričko Žugić pa je dejal, da mora zunanja politika prav tako kot notranja odgovarjati razpoloženju naroda.

Pogrešili smo . . .

ker smo verjeli.

Na banovinski konferenci v Banjaluki je poročal za bivšo kmetiško stranko Jovan Jovanović o političnem položaju. Govoril je najprej o petomaških volitvah 1935, potem pa prešel na delovanje bivšega vladnega predsednika drja Milana Stojadinovića. »Mi«, je reklo, »smo pogrešili, ko smo po dani deklaraciji svojcas zaupali vlasti drja Stojadinovića, ker je ta človek s svojimi prijatelji pripravljal namero, da okrepi diktatorski režim od 6. januarja ter da jo zaključi z neko fašistično or-

ganizacijo. To kar je on pozneje delal, smo mi grajali in obsodili. Še v juliju mesecu lanskega leta, poleg vse njege moči in hvalisanja, je bilo jasno za nas stare, da vlasta Stojadinovića ni dolge dobe in da se bo neke noči, sajnjajoč o veliki slavi, da postane voditelj vsega našega naroda. Stojadinović znašel pred pragom. On je bil prisiljen, da poda ostavko. Njegovi poslanci so ga zapustili. Vlasta Stojadinovića je bila pokopana pod pritiskom svojega greha.«

Anglija bo Francijo branila

poslala ji bo na pomoč tudi vso suhozemsko armado.

Angleški vojni minister Hoare Belisha je predložil spodnji zbornici vojni proračun. Pohvalil se je z oboroževanjem ter izjavil, da ima Anglija danes 19 divizij, dočim jih je imela 1914 le šest. — Vse čete so najmoderneje opremljene. Rekel je tudi, da je solidarnost Anglike in Francije takega značaja, da bi Anglija vedno ščitila Francijo, če bi ji pre-

tila nevarnost. Če bo Francija napadena, ji bo Anglija pomagala z vsemi sredstvi.

V Rimu vprašujejo, če so take izjave politika miru in navajajo, da ima os Rim-Berlin 200 divizij vojaštva.

Anglija lahko postavi vojno 300.000 mož, dočim ima Italija sama 10 milijonov vojaško dobro izvezbanih ljudi.

Prevrat na Slovaškem

Slovaška vlada odstavljenia — Monsignor dr. Tiso apelira na Hitlerja — Hlinkova garda razorozena

Predsednik ČSR dr. Hacha je odstavil predsednika slovaške vlade monsignora dr. Tiso ter ministra dr. Pruzinskega in dr. Durčanskega in imenoval

za predsednika nove vlade dosedanjega ministra šol dr. Sivaka.

Predsednik republike se je odločil za korak, da se napravi konec akciji za

popolno odtrganje Slovaške iz državne skupnosti.

Vojstvo in orožništvo je razorožilo Hlinkovo gardo, čije vodje je bil podpredsednik v praški vladi in poslanec Sidor. Šef propagande Hlinkove garde Macha je aretiran in z njim vred tudi znani veleizdajec in madžarofil dr. Tuka. Odstavljeni predsednik vlade dr. Tiso je pobegnil v samostan, odkoder se je obrnil za pomoč na Adolfa Hitlerja.

Vodja nemške manjšine dr. Karmazin se nahaja neznano kje. Protikomunistična razstava, ki bi jo moral danes otvoriti je zaprta.

V glavnem mestu Bratislavu je vojsko zasedlo vse javne zgradbe in prevezelo varnostno službo. Telefonske zveze z mestom so pretrgane.

V Piešťanah, znanem kopališču, je proglašeno obsedno stanje.

Program in avtoriteta

Vsako zdravo gibanje mora imeti načela ali program. Za načeli pride avtoriteta in disciplina onih, ki so pristaši dočlenih načel.

Če sloni avtoriteta na načelih, seveda zavestnih množic, je avtoriteta neporušljiva; če pa sloni na osebah in se zbirajo okoli teh nezavedne množice, je avtorita nestalna, negotova in nezanesljiva.

Kdo more vedeti, kakšen duh zaveje jutri med njimi, če niso z globino svoje duče, svojega razuma pri stvari?

Novi časi in „Slovenec“

Mi zahtevamo politično svobodo in svobodo za delavsko gibanje. To je del našega programa.

»Slovenec« pa ne govorja o kakih političnih ali socialnih zahtevah delavnega ljudstva. On in njemu sorodno časopisje je polno blatenja delavskih naporov in boja za delavsko pravice. Razumemo to. Delavec je hlapec, ki mora molčati. Kako bi mogli zahtevati, da bi to časopisje branilo ljudske pravice.

Dr. Andrija Štampar, vpokojeni inspektor ministrica zdravstva in strokovni pisatelj, je bil imenovan za rednega profesorja na medicinski fakulteti zagrebškega vseučilišča. Pred krajskim časom je potovel po Kitajskem in smo tudi mi objavili vsebinu njegovega zagrebškega predavanja o zdravstvu na Kitajskem.

Nasprotujoči si vesti iz Španije

Vlada narodnega sveta in komunisti.

Iz republikanske Španije prihajajo nasprotujoče si vesti.

Nedvomno je vlada narodnega sveta gospodar položaja.

Proti vladi so nastopili komunisti. V Madridu, pa tudi v nekaterih mestih v provinci, so se razvili boji med vladni zvestimi četami in komunisti. V bojih so sodelovala tudi letala.

Vladina poročila trdijo, da so se komunisti po kratkem odporu vdali. Vlada je obljubila, da ne bo nikogar izmed njih preganjala.

General Miaja, ki je predsednik vlade narodnega sveta, je izjavil, da on in njegova vlada nista proti nobeni stranki.

Na frontah je mir.

Na frontah ni nobenih bojev.

Poročila iz Pariza in Londona, pa tudi od drugod trdijo, da Franco še vedno vrši priprave za nadaljevanje vojne in zlasti svojega pohoda nad Madrid. Z druge strani pa se zagotavlja, da bodo v kratkem pričela pogajanja med vladno v Burgosu in v Madridu na neki angleški vojni ladji.

Poštna hranilnica izkazuje ogromne dobičke

68 milijonov dinarjev v enem letu.

Poštna hranilnica v Beogradu je izdala svoje poslovno poročilo za leto 1938.

Iz poročila je razvidno, da je znašal celokupni promet v l. 1938. nič manj kot 334.2 milijard dinarjev ali preko 1.1 milijardo dinarjev dnevno.

Čekovni račun je 26.012. Lastniki teh čekovnih računov so imeli preteklo leto ob koncu decembra naloženih v poštni hranilnici 1.709 milijonov dinarjev. Na področju ljubljanske poštne direkcije je bilo 6.686 lastnikov čekovnih računov.

Razen tega se poštna hranilnica peča tudi s sprejemanjem hranilnih vlog. V l. 1938. je imelo 529.277 hranilcev naloženo v poštni hranilnici 1.284 milijone dinarjev. Hranilne vloge obrestuje hranilnica po 4 odst. Zanimivo je, da so vloge v Poštni hranilnici pričele naraščati, ko je prišlo do neljubih prečesov na našem deinem gospodarstvu in so zavodi eden za drugim prosili za zaščito.

Izseljenici so imeli naloženih v hranilnem oddelku poštne hranilnice 26.3 milijonov dinarjev.

Kako ima poštna hranilnica razposojen denar?

Državnim ustanovam je posodila 1.053 milijonov dinarjev, poljedelskim zadrugom 163.9 milijonov dinarjev, denarnim zavodom 118 milijonov dinarjev, občinam 34.4 milijone dinarjev, na zastavo (lombardna posojila) 30 milijonov dinarjev, nadalje je naložila v vrednostne papirje 948.3 milijone dinarjev, v rezervne fondove 207.3 milijone dinarjev, v nepremičnine 124.7 milijone dinarjev, od tega samo za palačo v Beogradu 70 milijonov dinarjev.

Poštna hranilnica zaposluje 1.035 uradnikov in uradnic in je v preteklem letu namestila 294 novih.

Iz gornjih števk pa žal ni razvidno, koliko znašajo čekovna vplačila in hranilne vloge ter posojila po posameznih pokrajinal. Isto tako ni razvidno, kako je z osobjem, koliko je Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ko bi bili znani tudi ti podatki, potem bi se lahko pravilno ocenilo delo teža velikanskega denarnega zavoda. »Izveštaj« je tiskan v srbohrvaščini in naslovjeni lično na gospoda ministra finančnega Dušana Letico, ki ga pa ni bilo več, ko so lastniki čekovnih računov dobili »Izveštaj« v roke.

Kdo si in kaj hočeš?

Ne zamerite! Toda, če vas opazujem, res ne vem, kdo ste in kaj hočete? Danes trdite to, jutri to in se selite, kakor mačka, če ji hodite dražit njene mladiče. Iščete torej skrivališča, kjer se vam dozdeva, da bi ga dobili. Vse drugo vas ne briga, niti resen premislek, če ne bo streha v novem skrivališču puščala in da se boste morali zopet seliti in iskati zavetja pri dobrih, poštenih, načelnih in zvestih prijateljih, ki jim je svet samo kulturni in družabni napredek, ki je primeren današnjemu civiliziranemu svetu. Ne zamerim mački, ki ravna po svojem naravnem instinktu, zamerim pa človeku, ki ima pamet, pravijo, da ima tudi razum, pa ne vidi opasnosti, ki mu grozi. Jaz pa ostanem pristaš načel in razuma. Tudi tega mi ne zamerite, ker smatram, da je poštenost v načelih vredna kulturnega človeka.

All si že poravnati naravnino? Ako, še ne, izpolni svoje dolžnost

Koliko vreč kave je izvozila Brazilija leta 1938? Brazilija je kakor znano država, v kateri se pridela največ kave. V l. 1938. je bil izvoz kave iz te dežele zelo velik, nekoliko več kave kot lansko leto je izvozila Brazilija samo še l. 1929. V celoti so odpeljali parniki iz Brazilije v l. 1938. 17,190.000 vreč kave, vsaka vreča po 60 kg, dočim je v l. 1937. znašal izvoz 12,120.000 vreč. Kljub rekordnemu izvozu v l. 1938. pa računajo, da je ostalo na skladiščih še 4 milijone vreč kave. Prudek v l. 1939. bo znašal vsaj 19 milijonov vreč, tako da bo nastal zopet velik preostanek, ki se ga bo Brazilija moral iznebiti kot ponavadi, kadar je dovolj zaloge in žetev preobilna, s tem, da bo kavo zmetala v morje.

Morje jih je pogolnilo. Nemška šolska ladja »Karpffanger«, ki je lansko leto na poti iz Avstralije proti Južni Ameriki izginila brez sledu, se je razbila ob čereh nekega otoka v Južni Ameriki. Nek kmet je našel preostanke broda, na katerem je bilo 70 gojencev mornariške čestniške šole.

C. Nordhoff in J. N. Hall:

HURIKAN

Noben glas iz vasi ni segel do tega kraja. V juhovjem ali večernem hladu so prihajali semkaj vdovci, vdove in matere, ki jim je smrt iztrgala otroke, da prežive tiho uro na grobovih ter se potolažijo ob misli, da so tako blizu tistih, ki so jih ljubile in jih še ljubijo... Kljub temu, da se je v enakomernem šumenu morskih valov zdela tišina in samota še večja, pokopališče v Manukuri nikakor ni bil kraj, ki bi bil vzbujal v človeku grozo in neprijetne občutke...

Tu je našel Tavi Mamo Ruo ob grobovih njenih prednikov. Ob njeni strani je stal Fakahau in nadzoroval delo dveh mladih mož. Izkopala sta bila grob in sta sedaj postavljala nad jamo majhno streho, ki naj bi preprečila dostop žgočim sončnim žarkom in dežju. Tesno poleg je bil grob moža Mama Rue in nad njim od rje razjedena streha iz valovite pločevine. Nagrobnii spomenik je bil iz poblenjenega cementnega kamna z vklesanim napisom: »Nui Matokia, 1881.«

Kamen na sosednjem grobu pa je bil že tako razpadel, da se je komaj še moglo čitati napis na njem: »Terangi Matokia, 1881.« Tu je počival Terangi stari oče, ki je bil rojen še kot pogan, ko še ni nihče niti sam zase vedel koliko je star. Tri ali štiri žene so bile pokopane v istem grobišču in poleg njih dva otroka, ki sta umrli na hripi, katera je razsajala na ofoku leta devetnajstosemestnjaj.

Tavi se je molča pridružil mali skupini in je gledal poleg, ko je poglavarski dajal navodila mladeničem pri njunem delu. Europejec, ki ne pozna polinezijskih

običajev bi bil smatral to scene kot nekaj skrajno čudnega in nemogočega, ako bi bil poznal okoliščine. Navzočim pa se je zdela stvar popolnoma prirodna, kakor bi se bila zdela vsakemu prebivalcu v Manukuri. Vsi so že vedeli, da se je Mama Rue prikazal v sanjah duh njenega moža in ji oznanil njen bližnjo smrt; o tem da se bo ta napoved uresničila, je bila ona prav tako trdno prepričana kot o tem, da bo naslednje jutro zopet vzšlo sonce. Spodbilo se je, da je družina takoj pripravila grob, v katerem naj najde stará žena svoj zadnji počitek.

»Oporniki, ki nosijo streho naj bodo pobeljeni,« je rekla Mama Rue, »čas bi bil, da dobi tudi grob mojega moža novo streho. Ali se boš pobrigal za to, Fakahau?«

Poglavar je prikimal in položil roko starki na ramo. »Zgodi se kakor želiš. Sedaj pa pridi in sedi v senco, Mama Rue. Sonce preveč pripeka.«

»Nui je dolgo čakal na tebe, Mama Rue,« je rekla Tavi. »Ali bi ne mogel še nekoliko potrpeti?«

Odkimala je z glavo in se počasi napotila k bližnjemu drevesu, pod katerim je sedla v senco. Prepričala se je, da jo kopača, ki sta bila sedaj zaposlena s postavljanjem strehe ne čujeta, nakar je rekla: »Ne! Videla sem zopet svojega sina, kakor mi je bilo prerokovan. Moj čas je potekel. Rada bi ga videla še enkrat, ako bi bilo mogoče,« je dočistila žalostno. »Hudo je, da sem mogla biti samo tako kratko skupaj z njim, ko sem ga moralata tako dolgo pogrešati. Par ur — nič več! Ako ne, pa morem biti tudi zadovoljna.«

»Ali naj počakamo še en dan?«, je predlagal Tavi. »Lahko pošljem mali kanu ponj, da se pripelje semkaj. Ti bi se lahko sešla z njim na skrajnem koncu otoka, ko bo vas že spala, Mama Rue.«

Doma in po svetu

Ali so padli vsi predogi, ki jih je hotel vnesti dr. Stojadinović v finančni zakon proračuna? »Slovenski dom« zatrjuje, da so padli vsi predlogi, ki jih je hotel vnesti dr. Stojadinović v finančni zakon, da bi utrdil svojo osebno diktatu, med njimi tudi tisti, ki so bili naperjeni proti hrvatskemu sporazumu. Čudovito pa se listi »Slovenčevega« koncerna izogibajo vsake izjave o tem ali so padli tudi vsi predlogi, ki so bili naperjeni proti delavskim organizacijam. Ne gre samo za sporazum s Hrvati, ampak tudi z delavskim razredom, ki hoče v naši državi prav tako enakopravnost kot Hrvati in gotovo ne neopravičeno.

Dr. Stojadinovičevi prijatelji v narodni skupščini. Ob glasovanju za proračun niso glasovali oziroma prijatelji dr. Stojadinoviča. Zaraditega so odšli iz narodne skupščine. Ti poslanci so po beograjskih in zagrebskih listih: Dr. Milan Stojadinović, Milorad Veselinović, Dimitrije Bešimirović, Vukašin Babić, Vojko Gjorgjević, Živko Gjorgjević, Danilo Gjurović, Dobrivoje Stošević, Stamenko Stošević, dr. Dragutin Sokolović, Ljuba Popović, Dragi Stojadinović, Ilija Popović, dr. Brana Kaludjerić, Vlada Kazimirović, Sava Jakšić, Panta Jovanović, Milutin Krstić, Miloš Malinčanin, Gjura Jaković in dr. Anton Ogrizek.

Lady Stanley je obiskala drja Mačka. Lady Stanley, soproga angleškega trgovinskega ministra, je predaval v Zagrebu o samoupravi v Angliji. Zglasila se je tudi pri drju Mačku. O poučnem predavanju, prav za naše sedanje razmere, bomo še poročali.

Keliko velja korteški članek? Kandidati in stranke ob volitvah radi podkupujejo liste, da prinašajo reklamne članke zanje. — Tudi v politiki pri nas dela tako, le z manjšimi zneski, ker imamo malo milijonarjev. »Hrvatski dnevnik« poroča o takem primeru, ki se bo končal pred sodiščem. Lastnik »Vojvodjanskega dnevnika« je bila obljubljena nagrada za članek, ki naj izide v listu v prid kandidatu JRZ Gjure Dragovića. Obenem se je Dragović zavezal, da kupi 200 izvodov lista. Članek je v listu izšel, Dragović pa je lastnik lista plačal le din 1000 in din 150 za 150 izvodov poslanega lista. Na terjatev, da naj plača še din 1500, je Dragović izjavil, da je lastnik lista predvrzen in da že poslani znesek daleč presegajo vrednost nestvarnega površnega članka. Zaradi očitka, da je članek »analabetski«, je lastnik »Vojvodjanskega dnevnika« vložil tožbo in bo sodišče odločilo, koliko je bil vreden za kandidata JRZ najeti napisani članek.

Stare upokojence in rentnike je treba iznenaditi z novimi, je zahteval v debati o proračunu železniškega ministritva poslanec vladine stranke Mačić. — Ali so za to potreben krediti že vnešeni v proračun, ni znano.

Povišanje železniških prevoznin za tovorni in potniški promet v znesku 5 do 10 odst. se obeta za 1. april. Povišanje voznine v potniškem prometu se čuti seveda najbolj pri vožnji na velike daljave in 70 odst. vseh dohodkov od voznine v potniškem prometu odpade ravno na vožnje preko 100 km razdalje.

Toda starica je odkimala.

»To bi bilo prenevarno,« je rekla odločno. »Danes ponoči morajo preč, kakor je bilo določeno... Fakahau, želela bi, da bi se opelo opravilo v tvorihi.«

»Kakor želiš,« je prikimal poglavarski. »Kje je Mama Rue? Ali je Tita pri njej?«

»Ona bo že skrbela za to, da se ji otrok ne izmazne izpred oči. Od te strani ne preti nobena nevarnost. Tvojega sina se bojim, Tavi. V očeh mu berem skrivnost.«

»Strogo sem mu zabičil, da mora molčati,« je rekela Tavi. »Danes ves dan ne sme iz hiše.«

Kratek molk je prekinila Mama Rue, ki je ne-nadoma vprašala: »Kava! Ali je niste pozabili v seznamu živil?«

»Da,« je rekela Tavi. »Ničesar nismo pozabili. Mama Rue. Ne skrbi. Kava je z drugimi stvarmi vred dobro zamotana v nekem sodčku.«

»V velikem kanju je dovolj prostora,« je dočadal Fakahau. »Sleherno orodje, ki ga rabi, bo našel Terangi v njem. »Sladkor, riž, moka... tudi s temi stvarmi bodo preskrbljeni za mesece v načrt.«

Mama Rue je sedela roke prekrizane v narocju in strmela v daljavo preko pustne morske glidine. Vzdihajoč je zmajala z glavo. »To je težka usoda,« je rekla. »Mnogo bolj kot na sina mislim na svojo hčer, Fakahau. Kako samotno bo to življene... za njo in za Tito.«

»Moji hčeri je mesto pri njenem možu,« je mirno odvrnil poglavarski. »Radi nju se ne smemo žalostiti. Mlada sta in močna. Otroka imata in ta ni poslednji.«

(Dalej prihodnjic.)

Novi izvršni odbor narodne banke. V nedeljo se je vršil v Beogradu občni zbor narodne banke. V novem izvršnem odboru narodne banke so: guverner banke dr. Radosavljević, podguverner dr. Belin, Milorad Jelić iz Beograda in S. Avsenek iz Ljubljane.

Povišanje mezd v Italiji. Naraščanje draginje je primoralo fašistične oblasti, da so sklenile povišati mezde delavcem in plače uradnikom za 6 do 10 odst. Listi svare trgovce, da bi še naprej poviševali cene.

Francija ima 450.000 beguncov na svojem ozemlju. Velika večina izmed teh beguncov je zaenkrat Špancev. Mnogo Špancev se tudi po končani vojni ne bo moglo vrneti v domovino. Južno ameriške države, Zedinjene države in tudi Anglija so se izjavile, da bodo sprejele del teh beguncov. Sovjetska Rusija je pa sporočila, da ne bo sprejela nobenega, kakor je to povedal francoski zunanjji minister Bonnet. To je čudno, ker je »Slovenec« neprestano trdil, da so ti begunci sami komunisti.

Najboljše sredstvo za mir, je izjavil prejšnji državni tajnik v Hoovrovih vlad, Henry L. Stimson, je pripravljenost Amerike proti diktaturnim, Italijanski listi pišejo, da zapadne velesile nočejo več miru na bazi pogajanj, ampak na bazi diktata. Tako zelo so se močanske prilike v Evropi spremenile po monakovski konferenci. Kdo bi si bil tedaj kaj takega misli.

Papeževi kronanje bo v nedeljo, dne 12. t. m. v cerkvi sv. Petra v Rimu. Potek svečanosti bodo prenašale radijske postaje vseh večjih dr

Iz naših krajev

CELJE

Zakaj to? Pred volitvami je imel bivši župan g. Mihelčič volilni sestanek občinskih delavcev. Na tem sestanku so delavci prosili, da bi smeli med delom na prostem pokaditi tudi kako cigaret. G. župan je svojim volilcem, občinskim delavcem, to velikodušno obljubil in prepovedal predpostavljenim zabranjeval kajenje med delom. V soboto 4. marca pa je izšla že nova naredba, da se ne sme kadi. Radovedni smo, kdo je to pogrunjal. Najrajsi dotedni gospod predlaga, da se bo urna mežda od din 2.75 pomaknila malo navzgor. To bo več koristilo tako delavcem kakor tudi občini, ker bodo delavci z veseljem prijeti za delo.

Cinkarniško delavstvo opozarjam na podučna predavanja, ki se bodo vršila tekom prihodnjih tednov.

V nedeljo, dne 12. marca

ob 9. uri v dvorani Delavske zbornice bo prvo predavanje o bolniškem zavarovanju. Predavatelj Šober Franc iz Zagorja in o pomenu in namenu strokovnih organizacij, poroča Svetek.

V torek, dne 14. marca

ob 20. uri bo v Delavski zbornici drugo predavanje in sicer 1. starostno zavarovanje in 2. izobrazba delavstva. Vabimo cinkarniško delavstvo, da v lastnem interesu pride na predavanja in pazno sledi važnemu podniku.

Predavanje prof. Teply-ja o temi »Nekaj poglavij iz zgodovine češkega naroda« v soboto 11. t. m. radi zadržnosti predavatelja nebo. Predavanje se bo vršilo še tekom te sezone na kar že danes opozarjam vse prijatelje in stalne posetnike naših predavanj.

Kino Dom - Celje

12., 13., 14. in 15. marca »Njegov najtežji slučaj«, (Harry Piel; napete pustolovščine v Maroku), 16., 17. in 18. marca »Tajni sel iz Petergrada«, (Intrige tajne diplomacije.)

HRASTNIK

Vzgojni in propagandni svet KMO je priredil pod okriljem »Vzajemnosti II.« predavanje o Nilu in Sueškem prekopu. Predavatelj s. Svetek je v poljudni besedi razložil pomen Nila in Sueškega prekopa za Anglijo. Dvorana je bila polna poslušalcev, ki so z zanimanjem sledili predavanju. Predavanja se bodo nadaljevala in upamo, da se bodo sodruži in sodelujo vedno odzvali vabilu v takem številu, kakor na tem predavanju, ki se je vršilo v četrtek 9. t. m.

JESENICE

Podpora akciji za politične žrtve deluje na nem bregu. Izšel je že prvi seznam darovalcev. 1300 din so nabrali. Nekdo je dal kar 1000 din. Pogrešamo pa darila onega, zaradi katerega se je to delno vršilo in to je šifra S. A., ki bo gotovo žrtvovala za svoje prigrajanče 9000 din, saj to bo komaj enomeseca plača. Tudi še nekdo bi moral dati nekaj od svojih milijonov, t. j. šifra S. M.; kajti veliko »živijo« in drugih podobnih vzklikov je šlo na njegov račun. Sedaj bi mu moral klicati »slava mu«, pa ne upajo, ker računajo da živi. Da bi jih v tej veri podkrepil naj bi jih vendar nakazal nekaj penezov. Mi bi zelo želeli, da bi bil fond močan, ker imajo oni tam še veliko računov za poravnati. Pa tudi nam bi lahko nekaj podeli v znamenu krščanske dobrodelnosti, da bi poravnali one stroške, ki so jih ... fantje ... povzročili s svojim »tovariškim« ravnanjem napram sodelavcem. Samo bojimo se, da so pozabili na oblastveno dovoljenje za nabiranje; mi jih opozarjam na to, da ne bo kdo zaradi tega frčal iz tovarne, imel hišne preiskave ali celo ročal v zapor, kakor smo to doživeli mi na tej strani ob takih prilikah. Torej pri nabiranju veliko uspeha, obrnite se na prave naslove, toda, pozor!

Zvočni Kino Radio predava v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) televizem »Melodija sreča« (Veliki refren). Med dodatki tudi glazbeni film »Schubertove pesmi« in Paramountov zvočni tehnik. Sledi »Kdo je srečnejši od mene?«

MEŽICA

»Vzajemnost« sklicuje članski sestanek za nedeljo, dne 19. marca t. l. ob 4. uri popoldan v dvorani g. Toffa. Dnevni red: 1. poročilo delegatov o poteku zvezinega občnega zabora; 2. poročilo nadzorstva; 3. delo društva. Ker je dnevni red zelo važen, je članski sestanek obvezen za vse člane. Vstop pa imajo tudi vse žene članov in obratno, nadalje vabi v obor vse somišljenike delavskoga pokreta. Obor prosi vse člane, da se gotovo in točno udeleže. Zlasti one, ki niso imeli časa se udeležiti občnega zabora, ponovno prosimo, da se vidimo na članskem sestanku. Družnost! — Odbor.

Dramski predstava, Na Jožefovo bo priredila »Vzajemnost« igro »Mlinar in njegova hči«. Igralci vabijo javnost, da poseti predstavo v obilnem številu. Med odmori bo igral šramel.

SLOVENSKA BISTRICA

Podružnica I. delav. kolesarskega osr. društva bo imela v nedeljo, dne 12. marca ob 14. uri v hotelu »Beograd« svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Vabljeni vse članice in članice. Posebna vabila se ne bo razposiljala. Ako ob določenem času ne bo navzočih zadostno število članov, se bo vršil pol ure kasneje občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen ob vsakem številu članov. — Odbor.

LJUBLJANA

To je prav za konzumente!

Zadnje srede in sobote je na trgu naval na stojnico, kjer prodajajo dobro hrvaško svinjsko slanino in mast po 12 din kg. Naval je tak, da spominja na vojne čase, ko so dolge vrste ljudi čakale na skopo odmerjena živila. Ljudje kupujejo po 5 do 10 kg skupaj. Iz tega se vidi, kako morajo uradniške in delavske družine gledati na vsak krajcar.

Konkurenca pravi, da je ta slanina od manj vrednih hrvaških prašičev. Mi prašičev nismo videli, vemo pa, da so kupovalci zadovoljni s ceno in mesom. Vsekakor je ta pojed ugoden za konzumante, ker bo tudi pri drugih mesarih znižal cene, ki so lani kar preveč poskocene za žepe navadnih zemljancov.

MARIBOR

Državni uslužbenci v Mariboru naj dobe doklade I. draginjskega razreda. To je stara zahteve. Pred leti je »Slovenec« napisal to zahtevo v taki obliki, da je bil človek mnenja, da se bo tudi takof uresničila. Sedaj je »Slovenec« zopet načel to vprašanje in pravi: Dobrot bi bilo deležnih 3271 nameščencev in upokojencev, država bi morala žrtvovati 8.25 milijonov dinarjev. — Kaj je treba? Pridobiti finančnega ministra, da bo potreben kredit vstavljen v novi proračun, ker sicer iz vsega tega nič ne bo. Čim bi dobili državni uslužbenci v Mariboru doklade I. draginjskega razreda, bi v okoliških občinah začelo gibanje za priključenje k Mariboru.

50 odstotkov jetičnih v železničarski koloniji v Mariboru. Človek bi ne mogel verjeti, ako bi ne bili tega iznesli v debati o proračunu govornika vladine stranke. Poudarjali so čisto pravilno, da je tuberkuloza posledica slabe prehrane. Praktično se da rešiti to vprašanje na ta način, da se povisajo mezde delavcem. Za koliko se misli povisiti mezde s prihodnjim proračunskim letom in če je bil tak predlog stavlen, pa ne vemo, dasi bi bilo to edino pozitivno.

Predavanje o Pasteurju, njegovem življenju in delu je imel v sredo, dne 8. t. m. g. prof. Detela v dvorani Delavske zbornice. Predavanje je priredila »Vzajemnost«. Na njemu lasten izredno poljuhen način je predavatelj obrazložil znanstvena odkritja enega največjih francoskih učenjakov in dobrotnikov človeštva. Navzoči so z zanimanjem poslušali o Pasteurjevih doganjih: o konserviranju vina in mleka, o zdravljenju sviloreke, o pobijanju nalezljivih bolezni s pomočjo istih bakterij, ki povzročajo obolenja pri človeku in živalih, zlasti o zdravljenju vrančnega prisada in pasje stekline. Zvedeli so tudi, da je bil Pasteur, ki je ovrgel teorijo o prastvarjanju, t. j. da se živiljenje lahko poraja iz mrteve materije, kakor so to oznajnali že grški filozofi in so verjeli znanstveniki do Pasteurjevih časov, sklicujoč se med drugim tudi na jeguljo. Za jeguljo, ki jo najdemo v naših rekah in morjih so namreč domnevali, da nastaja sama od sebe, ker niso v nobeni našli iker in tudi nikdar mogli ugotoviti, da se drsti ali na kakšen drug način oploja. Dandas je znano, da jegulja v naših vodah in morjih sploh nikdar spolno ne dozori, ampak da se to zgodi šele v silnih globinah Kantabrijskega morja v Srednji Ameriki, kamor se zatekajo vse jegulje tudi iz naših vod. Od tam pa se prizipajo mladiči na dnu Atlantskega ocena, skozi Gibraltarsko ožino, po Sredozemskem morju v evropske reke, kjer ostanejo, dokler po par letih ne nastopijo iste poti v Kantabrijsko more kot njihovi starši. Pasteur je s svojimi znanstvenimi razkritji rešil milijarde ljudskega premoženja s tem, da je omogočil ohraniti (pasteurizirati) vino, mleko, preprečiti obolenje sviloreke, zdraviti ovcе in govedo, ki oboleva na vrančnem prisadu. Zlasti pa je človeštvo dolžno Zahvaliti Pasteurju, ki ga je začel pred pasje stekline. Ako pomislimo, da imamo samo v Jugoslaviji letno do 19.000 ljudi, ki isčejo pomoči v Pasteurjevem zavodu in ozdravju, dočim bi brez Pasteurjevega odkritja bili zapisani poginu, moremo še prav oceniti znanstveno delo tega velikega moža.

Nova stavba. V Cankarjevi ulici je pričela tvrdvila Jelenc & Šlajmer graditi dvonadstropno stanovanjsko hišo za trgovko M. Vrhunc, ki ima v tej ulici svojo trgovino. Še vedno pa je v Cankarjevi ulici več prostih stavbenih parcel, med drugim je kupil tam stavbeni parcel v svrhu gradnje tudi g. Ozom, hotelir iz Rogaške Slatine.

Takim pa res ni treba, da odjedajo kruh drugim. Iz neke tekstilne tovarne nam pišejo delavci, da sta zaposlena sin in hči neke premožne rodbine, ki ima hišo, v kateri je 25 strank in 4 poslovni lokal. Mnogo delavcev in delavk, ki nimajo ničesar, da bi lahko živeli, pa je brezposebnih.

Komisija v Prešernovi ulici. Mestno poglavstvo je izvršilo 8. t. m. v Prešernovi ulici komisijonalni pregled in razpravo radi podelitev gradbenega dovoljenja za ureditev cestišča v Prešernovi ulici. Potem bodo menda začeli v kratkem s tlakovanjem ulice, za kar je že navozenega ogromno granitnega kamna v bližnji Aškerčevi ulici.

Avtomobilске nesreče takih, ki druge učiščajo. Pred par dnevi se je težje ponesrečil z novim vozilom inž. Kersič, ki je izvežbal prece avtomobilskih vozačev in kakor znahe vzdrževal tudi šolo za šoferske izpite. Pozno nočno je blizu Slov. Bistrice zgbil oblast nad vozilom, ki se je z veliko brzino zatekel v vogal neke hiše. Inž. Kersiča so preveljali v mariborsko bolnico. — Na Ruški cesti pa je znani lastnik avtodelavnic v Mlinski ulici, inž. Friedau, povozil 28letnega klijavničarja Novaka. — Potem se pa človek čudi, ako se šofjer-novincu pripeti kakšna nezgoda. Sicer pa velja tudi za avtomobiliste stare pravilo, da se tudi počasi daleč pride.

Konkurenca pravi, da je ta slanina od manj vrednih hrvaških prašičev. Mi prašičev nismo videli, vemo pa, da so kupovalci zadovoljni s ceno in mesom. Vsekakor je ta pojed ugoden za konzumante, ker bo tudi pri drugih mesarih znižal cene, ki so lani kar preveč poskocene za žepe navadnih zemljancov.

MARIBOR

Vabilo na družinski večer zaupnikov. V soboto, dne 11. marca ob 20. uri se bo vršil v gornjih prostorih hotela »Orel« družinski večer zaupnikov in organizacijskih funkcionarjev. Tozadovna vabila so že razdeljena. Kdor ga pomotoma ni prejel, nai je se zglaši v tajništvu Krajevnega Medstrokovnega Odbora. — KMO.

Pravljica ura »Detoljuba«. Kako veliko zanimanje je vladalo med delavskimi otroci za pravljico uro, ki jo je priredilo minilo nedeljo delavsko društvo »Detoljub« je najlepše dokazal velik obisk. Že pred napovedano uro se je v dvorani Delavske zbornice zbral veliko število otrok, ki so prišli v spremstvu svojih roditeljev in nestrepo pričakovali pričetka prireditve. Ko so končno otroci odpeli pesem »Mladi smo in je prišla h govorški mihi učiteljica Milica Stupanova, so kakor odreveneli napeto poslušali pravljico o ljubki deklici »Malčici«. Gdē, učiteljica je pa tudi tako živo orisala »Malčico«, kakor da bi jo videli pred seboj. Nato so štiri mlade deklice pod vodstvom A. Ne kovarje v zaigrale na mandoline venček slovenskih narodnih pesmi. Za tem je pesnik Tanc Čital lepo pravljico o »Roževcu in vetrju«, potem so pa sledile smehnice, ki so izviale mnogo prešernega smeha. Gdē, Stupanova je dodala še kratko pravljico o »Palčku«. Za zaključek pa so otroci zapeli tri narodne pesmi. Vsi, ki so sodelovali, so bili nagrajeni s ploskanjem, še bolj pa so govorile oči in žareča lica otrok, da so hvaležni za lepo pravljico urico. Predsednik društva A. Jelen se je zahvalil sodelujočim in obljubil, da bo društvo kmalu spet priredilo slično urico veselja za revno delavsko deco.

Redni občni zbor podružnice Zveze lesnih delavcev se bo vršil v nedeljo, dne 12. marca ob 10. uri dop. v gostilni Furlan (»Vintgar«) v Mariboru, Tržaška cesta 1. Vabimo vse mizarske pomčnike, da se udeležijo tega važnega zborovanja. — Odbor.

Podružnica Zveze brivskih pomočnikov (L-i-c) obvešča tem potom vse člane in članice, da se bo vršil letosnji redni občni zbor podružnice v torek, dne 14. marca ob 20. uri v društvenih prostorih, Delavska zbornica II. nadstropje. Poleg običajnega dnevnega reda se bo še razpravljalo o položaju brivskih pomočnikov in pomočnic v Mariboru in to v zvezi z mezdno akcijo, ki je bila započeta lanskem letu v smislu zakona o minimalnih mezdah, sklepanju kolektivnih pogodb in razsodbi. Ker je torej dnevni red izredno važen, je dolžnost vseh pomočnikov in pomočnic, da se tega občnega zabora zanesljivo in točno udeležijo. — Odbor.

Opozorilo prebivalstvu. Vsako nedeljo posluje pod okriljem društva »Šola in dom« v knjižnici Pedagoške centrale Koroščeva ulica (Državno učiteljišče) od 10. do 12. ure predpoldne VZGOJNA SVETOVALNICA, ki nudi po strokovnjakih pomoč pri onih otrocih, katerih vzgoja je iz kakovognakoglorija vzroka težavna. — Društvo »Šola in dom«.

Podaljšanje stroge pasje zapore. Ker je bila dne 28. februarja t. l. na nekem mačku v mestnem območju ugotovljena steklina se odredila strogi pasji zapor za nadaljnje tri mesece.

POBREŽJE PRI MARIBORU

Dremška predstava. »Vzajemnost« priredila v nedeljo, dne 12. t. m. z začetkom ob 8. uri zvečer v novi Sokolski dvorani na Pobrežju Nušičeve komedijo »Narodni poslanec«. Obilo smeha in zabave. Vabljeni vši. — Odbor.

ČRNA PRI PREVALJAH

Občni zbor »Vzajemnosti« se bo vršil v nedeljo, dne 12. t. m. s pričetkom ob 2. uri pop. v dvorani gostilne pri Krulcu. Ako bi ob določeni uri ne bilo navzočih dovolj članov, se bo vršil občni zbor pol ure kasneje, ki bo sklepčen na sledi na število udeležencev. Sodružice in sodelujoči vabimo, da pridejo na občni zbor in pristopijo, v kolikor še niso člani, k »Vzajemnosti«. — Izobrazba je prvo, kar je najbolj potrebno delavcu, ako hoče, da si bo popravil svoj položaj. Neveden delavec je igračka v rokah svojih nasprotnikov, ki se iz nje norčujejo, ne da bi ta to opazil. Z drobitinami ga pitajo, delavec pa ne vidi, da velike kose obdrže za sebe. »Vzajemnost« je izobraževalno društvo, namenjeno vsemu delavstvu, ki hoče iz teme nevednosti v svetlo bodočnost.

Iz Češkoslovaške

Slovaški ministri v nemškem koncentracijskem taborišču. Naslov ni popolnoma pravilen, ker gre samo za obisk dveh slovaški

HALO!

Prispela je velika izbira češkega in angleškega spomladanskega blaga. Kakor znano dobite zmiraj najboljše in najcenejše samo v

ČEŠKEM MAGACINU

M A R I B O R
ULICA 10. OKTOBRA

Brezobvezno se lahko prepričate! Krojaške potrebsčine!

VELENJE—ŠKALE

Take so posledice, ako so občine gospodarsko prešibke za samostojno življenje. Svoj čas so bile Škale združene z velenjsko občino. Oba kraja sta predstavljala precej močno gospodarsko enoto. Potem so Škale ločili od Velenj in sta sedaj iz ene nastali dve občini. Posledice so pa take-le: Občina bi morala nujno napraviti nov most čez Pako v vasi Prelog. Na to je opozorila občino komisija, ki je pregledovala strugo Pake in našla, da bo morala biti preložena pri mostu za dva metra. Inženier, ki je bil v komisiji zastopan je rekel občini, da bodo načrti do spomladni gotovi, do tega časa pa da naj se občina obrne na banško upravo in ukrene potrebno za zgradbo novega mostu. Do zgradbe novega mostu še nismo prišli. Ko je nedavno tega vprašal občinski odbornik na seji župana kaj bo z novim mostom, ker je stari že pričel razpadati, je dobil odgovor, da se zaenkrat ni še ničesar ukrenilo, sicer pa, da se bo itak zgradil samo leseni most. Občina Škale se je pa pokazala bolj napredno: Regulirala je potok Sonoto, zgradila betonski zid na obeh straneh struge in napravila čez potok nov leseni most. Most je bil narejen že pred enim letom, toda do danes še ni peljal niti en voznik čezen, ker občina ne zmora — 100 metrov ceste, kolikor je treba, da se uredi dovoz. — Ko so razni agitatorji delali razpoloženje za cepitve enotne občine na dva dela so obljubljali Škalanom, da bo znašala doklada na direktne davke v 1. 1939-40 samo 60 odst., znašala pa bo v resnici 150 odstotkov. Med občani se javlja razpoloženje, da se obe občini zopet združita, ker bosta združeni gospodarsko zmogli več kot pa ločeni in tudi doklade bodo lahko manjše.

SV. LOVRENC NA POHORJU

Brezposelnost in podpora. V naši občini imamo večje število brezposelnih, zlasti onih iz kamnoloma, kateri še vedno ne obratuje. Vsi ti brezposelniki, ki so prosili za brezposelno podporo, se pritožujejo, da še sedaj, ko je minilo že več tednov, odkar so brez dela, še niso prejeli podpore. Čemu torej vse socialne ustanove in razni fondi in prispevki, katere mora plačevati naš delavec dokler je v službi, če se ga potem, ko je v stiski in podpori nujno potreben, povsod odbija z raznim izgovori in tolažili, če potripi in počakaj, zdaj bo itd., samo da tisti zdaj od nikoder ne pride. In ko delavec čez več tednov dobi kakšno

zaposlitev, pa izgubi pravico na zaostalo podporo in tako se lahko obriše na po zakonu mu pripadajočo pomoč. Ako pa delavec postane po kratki zaposlitvi zopet brezposeln, se ta proces zopet ponovi. Tako se pri nas skrbi za brezposelne. Pri onih, kateri so že prejeli za teden ali dva brezposelno podporo, se jim zopet ustavi. Na pritožbo Borzi dela se jim navadno odgovori: »Občina je kriva, ker ne pošlje vsak teden potrdila o trajanju brezposelnosti.« Torej, če je temu tako, prosimo občinsko upravo, da ta potrdila redno dostavlja Borzi dela, da ne bo naše delavstvo prikrajšano za to malo podporo, do katere ima pravico. Pričakujemo tudi od občinske uprave, da se malo porazgovor, kako bi se dašne brezposelne spraviti do zasluga in odpomoči njihovi bedi. — **Brezposelní delavci.**

Našim zamudnikom! Zadnje dni so nekateri, ki so v zaostanku z naročinom našega lista, prejeli naš omenin in prosimo, da to upoštevajo in list plačajo vedno sproti, da nam prihranijo nepotrebine izdatke na neljubnih opominjih, zlasti trosimo zaostankarje še iz lanskega leta, da poravnajo dolžno naročino, da ne škodujejo ne nam in ne samemu sebi. Zavedajmo se, da je »Delavska Politika« naš delavski list, katerega moramo sami vzdrževati, če hočemo biti res zavedni delavci. Pridobijavate nove naročnike »Delavski Politiki« z gesлом: v vsako delavsko stanovanje delavski list »Delavska Politika«. Družnost! **Poverjenik.**

Narodno gledališče v Mariboru

Bedrij Smetana: Prodana nevesta

Smetana je še danes, ko je že nad 50 let, najpriljubljeni češki skladatelj, njegovo glasbeno delo je prava narodna last Čehov, kar pomeni mnogo, če pomislimo, da je češki narod med vsemi kulturnimi narodi brez dvoma najbolj muzikaljen. Med vsemi njegovimi operami »Prodana nevesta«, njegova operna prvenka, največ uspeha in svetovno slavo, žal šele po nježovi prezgodnji smrti. Še danes je »Prodana nevesta« ena izmed redkih komičnih oper, ki se drže zmagovalo na sporedih vseh gledališč. Vedno znova očara Smetanova topla, sveža glasba, ki je trdno zakenjena v češki narodni pesmi in prekrije tudi vse hibe sicer ljubezničega in domačega preprosteja libreta. Pri naši vprizoritvi je dobila glasbena stran, ki jo je vodil g. Lojze Herzog, zelo lepo lice. V celoti je bil orkester

prav lepo razgiban; ubrano, poglobljeno in z živo ritmiko je podajal značaj glasbe. Uprzoritev je odroško izdelal režiser g. Vl. Skrbnišek, in s svojim izrazitim smislon za operno dogajanje poskrbel, da je zaživel ta prikupna umetnina na odru v čistem in svežem sijaju. Naslovno vlogo je podajala g. Jelka Igličeva in dosegla nesporen uspeh. Prikupno igro je spremljalo učinkovito pevsko podajanje in se zdržul v prijeten, skladen oderski lik. Podudarjeno je stal v ospredju tudi Janko, ki ga je g. Manoševski izoblikoval polnega pristrnosti in ga v učinku podprt z jasno in lepo izdelanim petjem. Svojstveno je izdelal Kecala g. P. Kovč, posrečenega Vaška je postavil na oder g. A. Jarc. Pevsko in igralsko učinkovito sta bila Krušina in njegova žena (g. I. Anžlova in g. V. Kovičeva), prav tako pa tudi Miha in njegova žena (g. Vl. Skrbnišek in g. L. Cepičeva). Slovenski sekstet je lepo in polno zvenel. Prikupna, živahna Esmeralda je bila g. Brumen-Lubejova, učinkovit je bil nastop komedijantske družbe. — Da osvaja »Prodana nevesta« tudi mariborsko publiko vedno znotra, je dokazal izredno topli sprejem opere.

S. REPETOAR MARIBORSKEGA GLEDALIŠČA

Sobota 11. marca: »Prodana nevesta«. Red A. Nedelja 12. marca ob 15. uri: »Vse za solo. Znižane cene. Ob 20. uri: »Matura«. Znižane cene.

Književnost

Zofka Kvedrova: »Hanka«. Ko smo se ob desetletnici njenje smrti spomnili v našem listu Zofke Kvedrove s posebnim člankom, smo ob teji prilikti izrazili željo, da bi vsaj po njeni smrti izkazala naša kulturna javnost tej naši največji književnici, ki smo jo po krivici zapostavljali, dolžno priznanje z izdajo njenih zbranih del. Ta naša želja se je po dveh letih uresničila: ženska založba »Belo-modra

knjižnic« v Ljubljani, se je lotila te naloge in bo izdala Zofkina dela v devetih knjigah. Prva knjiga, (prav za prav osma od napovedane serije) je te dni izšla; je to roman »Hanka«, ki ga je Zofka napisala med vojno kot protest ženske duše proti vojnemu grozovitostim. Da bi obšla tedanje strogo cenzuro, je dejanje romana prestavila na Poljsko, a inteligentnu čitatelju ne bo težko spoznati, da je mislila pri tem na tragično in vsiljeno borbo med Hrvati in Srbi. Tudi njen prijatelj Kazimir Staszynski, ki mu piše svoja globoko občutna pisma, ker ni vedela, da je že v prvih mesecih vojne padel na bojišču, je danes znan kot srbski socialist Dimitrie Tucovič. Iz teh pisem veje globoko socialno čustvovanje, obsočba vojne blaznosti in razočaranje nad tragično usodo vseslovenske ideje. Knjiga spada med naše najbolje vojne romane, čeprav ob svojem izidu, leta 1917. v Zagrebu, ni bila delnežna tistega priznanja, ki ga zasluži. Marija Boršnik in Eleonora Kerne sta jo prevedli v odlično slovenščino, založnica pa oskrbela elegantno opremo knjige. Celotna zbirka zbranih del Zofke Kvedrove stane v prednaročilu 527 din, ki se plačajo lahko tudi v obrokih. Nestrpno pričakujemo druge knjige, zbirko pa toplo priporočamo.

Kitajski bogovi za japonski zlati zaklad. V Kantonu je velik tempelj, ki ga imenujejo Kitajci »tempelj 500 duhov«. V tem templju je bilo 500 kipov, ki so bili obloženi z zlatom. Ko so Kanton zasedli Japonci, so se polastili teh 500 kipov in jih odpeljali. S kipov bodo sedaj pobrali zlato oblogo, ker so Japonci mnenja, da bo to zlato služilo v koristnejši svrhe, ako ga spravijo v svojo državno blagajno, kakor pa, ako so z njim nališpani makli. Tako približno je bilo v svetovni vojni z zvonovi. Tudi takrat so bili generali mnenja, da so zvonovi pretili v topove za državo mnogo važnejši, kot pa, ako visce v zvoniku.

Delavski pravni svetovalec

Mezda po kolektivni pogodbi (Ruše)

Vprašanje: Bila sem uslužbena v tukajšnjem tekstilnem tovarni. Po kolektivni pogodbi bi morala kot tkalka prejemati vsaj din 3.25 na uro, razen tega pa kot akordantna še 25 odst. akordni pribitek. Moja akordna mezda pa je bila tako majhna, da ni dosegla niti minimalne mezde predpisane po uredbi. Tudi nisem dobila plačanega večjega števila nadur. Ali kolektivna pogodba pri nas ne velja?

Odgovor: Kolektivna pogodba za tekstilno stroko v Dravski banovini z dne 23. 9. 1936 je veljala do konca leta 1938 za vsa ista podjetja, ki so vselejena v zvezi delodajalcev tekstilne stroke za Dravsko banovino. Med ta podjetja spada tudi Ruška tekstilna industrija F. Vlach in vložite zoper tvrdko tožbo, v kolikor je prekršila določila kolektivne pogodbe. Nadure pa se morajo plačati s 50 odst. poviškom po zakonu o zaščiti delavcev.

Napitnina soberice (Rogaška Slatina)

Vprašanje: Bila sem zaposlena v tukajšnjem hotelu v poletni sezoni kot soberica. Ob nastopu službe sem se z delodajalcem dogovorila za določeno mesečno plačo, razen tega pa bi mi glasom dogovora pritikala tudi

še napitnina gostov. Delodajalec je od gostov napitnino pobiral, meni pa je ni plačal. Ali sem upravičena zahtevati kaj od njega?

Odgovor: Po uredbi o pomožnem osobu v gostinskih obratih se pobira napitnina od gostov v hotelih, v kakršnem ste bili zaposleni Vi, pavšalno v višini 10% po gostih plačanih zneskov. Ta napitnina se v hotelih razdeli načelno med vratarje, soberice, sluge, lifthobe, teknači in učence v smislu čl. 6 uredbe. V nobenem primeru ni zato upravičen delodajalec zadržati napitnine zase, ampak jo mora razdeliti med uslužbence. Ako seveda ni bilo vseh gorji navedenih uslužbencov v hotelu, kjer ste bili Vi zaposleni, ampak ste morda tam delali le Vi kot soberira, pripade vsa napitnina Vam.

Nadure v hotelski industriji (Maribor)

Vprašanje: Zaposlena sem bila v hotelu kot soberica. Ali imam kot taka pravico do nadur?

Odgovor: Ker je hotel obrtno podjetje, velja zaradi 10-urni zakoniti delavnik. Ako ste delali več kot po 10 ur na dan, Vam je bil dolžan delodajalec plačevati razen normalne mezde tudi zakoniti 50% povišek k tej mezdai. Ako Vam ni plačal za nadure ničesar, lahko zato zahtevate tako normalno mezzo, kakor tudi zakoniti povišek še naknadno.

Brivski salon ČOH ANTON, Celje, (poleg mestnega poglavarsvta) se priporoča cenjenemu občinstvu. Za trajno oduševljanje znižane cene. Čista, solidna in strokovna postrežba.

Prava blagodat za delavce je:

Mali zaslužek - veliki promet

Prodaja trboveljskega premoga na drobno postavljeno na dom

100 kg kosovca . .	Din 42—
50 kg kosovca . .	Din 22—
100 kg kockovca . .	Din 39—
50 kg kockovca . .	Din 20—

Premog se dostavlja v plom-iranah vrečah čiste težine po 50 kg, napitnina je zaračunana. - Znak: rdeč-kocke, moder-kosi.

S. Tičar - Maribor
Jezdarska 19 - Tel. 27-15

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad **37 milijonov din** na pogrebnih in doti.

Zavaruje za pogrebnino zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000— in

za doto mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Šivalni stroji proti gotovini, kakor tudi na obroke. — Zahtevajte prospekt. — Sprejemam zastopnike. — **Josip Ursić**, šivalni stroji, kolesa, otroški vozički, Celje, Narodni dom.

Ako želite biti resnično dobro in poceni postreženi, — obišcite

Manufaktурно trgovino

J. Rožaj

Maribor - Aleksandrova 16